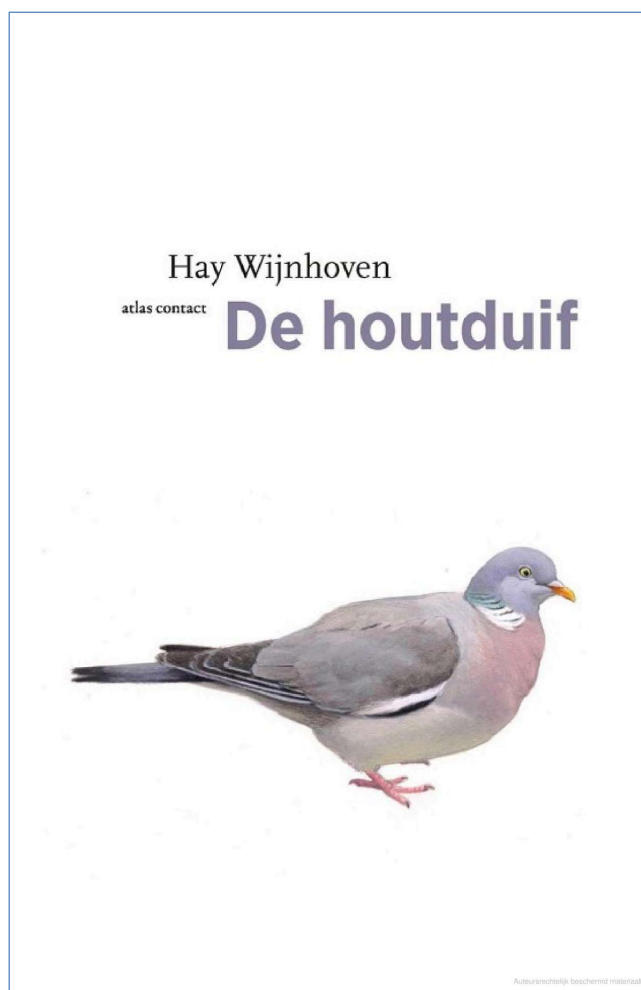

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Hay Wijnhoven 2024. **De houtduif**. Atlas Contact Amsterdam / Antwerpen. 207 pagina's. Prijs € 24.

In deze serie van Atlas Contact heeft Hay Wijnhoven grote bekendheid gekregen door zijn twee eerdere boeken over de Merel en de Turkse Tortel. Ook in dit boek over de Houtduif is zijn onderzoeksmethode weer simpel: goed opletten en volhouden! Zijn proefgebied is een laan van Amerikaanse Eiken waar hij vrijwel dagelijks een wandeling maakt. Bovendien heeft hij vanuit zijn bovenverdieping uitstekend zicht op een dikke zijtak waar vaak Houtduiven een nestje bouwen.

Bij de dagelijkse routine behoort ook het oprapen van ruiveren. Wijnhoven legt die veren onder de microscoop om te zien wat voor parasieten er op een Houtduif leven. Daarbij ontdekt hij in een veer een schachtmijt die nog niet eerder in ons land is aangetroffen. De spectaculairste vondst van zijn microscopisch onderzoek is een mijt in de veer van

een Gaai die nog niet voor de wetenschap beschreven is.

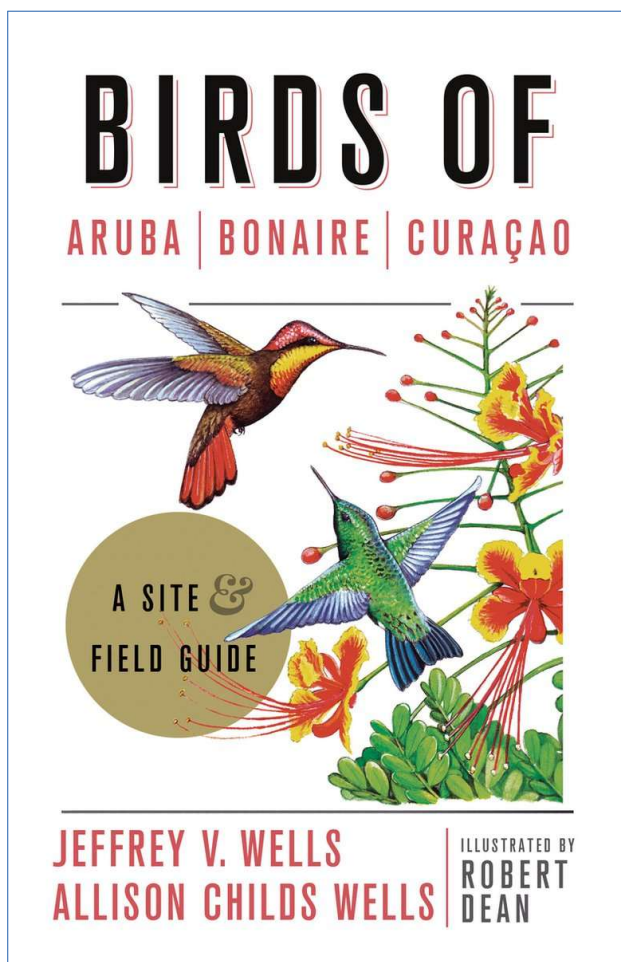
Voor dit boek heeft Hay Wijnhoven terecht contact met Rob Bijlsma gezocht. Met name door zijn onderzoek naar de verspreiding en het broedsucces van de Havik, ging Rob zich ook verdiepen in het wel en wee van de Houtduif, in de vorige eeuw veruit de belangrijkste prooi voor de Havik. In de literatuurlijst achterin het boek zijn de artikelen over Houtduiven van Rob allemaal te vinden.

Voor deelnemers aan het Broedvogel Monitoring Project is het stuk over het lange broedseizoen (maart – oktober) van belang. Meestal houdt de BMP-teller het na één juni-ronde voor gezien, terwijl er na juni nog een tweede piek in juli-augustus volgt. Daarbij zijn ongetwijfeld paren betrokken die het na één of meer mislukte broedpogingen nogmaals proberen, maar ook kan het gaan om paren die pas in de nazomer beginnen.

In het boek wordt ook ingegaan op de sterke terugloop in aantallen in zandgebieden als de Veluwe en Drenthe. Al eerder is door anderen opgemerkt dat de overstap van granen op maïs, gevolgd door het onmiddellijk onderploegen van de oogstresten, zeer nadelig voor de overleving in de winter is geweest. De invloed van de jacht is vermoedelijk van weinig betekenis. In de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (1979) is te lezen dat het premiestelsel waarbij rond 1960 1,5 miljoen Houtduiven werden geschoten, geen wezenlijke invloed heeft gehad op talrijkheid en verspreiding.

Heeft de belangstelling voor duiven je echt te pakken, koop dan het boek 'De Duiven van Temminck en Knip' (2023). Hierin zijn 87 aquarellen opgenomen die Temminck, de eerste directeur van het Rijks Museum voor Natuurlijke Historie (nu Naturalis), op ware grootte liet schilderen door Pauline Knip. Die aquarellen zijn nu op veel kleiner formaat in dit boek bijeen gebracht en van tekst voorzien door Alexander Reeuwijk en Hay Wijnhoven. Dat er na de tijd van Temminck veel meer duivensoorten bekend zijn geworden, bewijst de lange lijst van 309 soorten (veel in Indonesië!) die te vinden is in deel 4 van het Handbook of the Birds of the World (1997).

Jeffrey V. Wells & Allison Childs Wells 2017. **Birds of Aruba / Bonaire / Curaçao**. Princeton University Press. 474 pagina's. Prijs € 45.

Het echtpaar Wells bezocht Aruba voor de eerste keer in 1993 als leden van een Jazz Band. Ze keerden spoedig terug om de vogels op het eiland te leren kennen. Dat dit niet zonder gevolgen is geweest, blijkt uit dit mooie boek dat in 2017 verscheen. Het boek wordt in de eerste plaats opgedragen aan Karel Hendrik Voous, die al in 1955 een boek publiceerde getiteld 'De vogels van de Nederlandse Antillen'. Een Engelse herdruk verscheen in 1983. Hierna verzamelde Voous nog jarenlang aanvullingen die na zijn dood in 2002 door zijn naaste medewerkers gepubliceerd werden. In 2009 volgde een afronding in de nieuwe Checklist voor de ABC-eilanden. De schrijvers van dit boek betreuren het dat ze de 'world renowned' professor Voous nooit ontmoet hebben, maar dat ze gelukkig wel met hem konden corresponderen. Bij al hun reizen ging het boek van Voous net zo vanzelfsprekend in de koffer als de tandenborstel en de verrekijker.

Het boek over de vogels van Aruba, Bonaire en Curaçao bestaat eigenlijk uit twee delen. De eerste 95 bladzijden vormen een 'Where to watch?'-gids. Per eiland worden de beste plekken voor vogelobservatie besproken. Met behulp van de afgebeelde kaartjes

zijn de besproken locaties vast wel gemakkelijk te vinden. Bij elke locatie wordt meegedeeld welke soorten er verwacht kunnen worden en in welke tijd van het jaar dat het geval is. Bij de besproken locaties zitten prachtige gebieden zoals het Christoffel National Park op Curaçao en het Pekelmeer op Bonaire. Maar ook stranden zoals Baby Bay op Aruba en de diverse golfbanen komen aan bod. Zelfs een rioolwaterzuiveringsinstallatie ('sewage farm') wordt aanbevolen als een plek voor verrassende waarnemingen.

Het tweede deel van het boek is een echte regionale vogelgids. Vrijwel alle soorten die wel eens op de eilanden zijn waargenomen, zijn hier afgebeeld. De tekeningen zijn samengevat op 59 paginagrote platen. Naast de rechterpagina met afbeeldingen bevindt zich een linkerpagina met vermelding van bijzonderheden per afgebeelde soort. Dat tekstdeel bevat in de eerste regel de Engelstalige naam, de wetenschappelijke naam en het paginanummer waar meer bijzonderheden over deze soort zijn te vinden. Hierna volgt de lengte (in inch en cm) gevolgd door een mededeling over talrijkheid en verspreiding in ruimte en tijd. Vervolgens wordt beknopt ingegaan op de belangrijkste kenmerken, vooral als die gelden voor een verenkleed dat niet is afgebeeld.

De kwaliteit van de platen is goed, maar niet van het niveau dat wij gewend zijn van een illustrator als Killian Mullarney. Zo zijn bijvoorbeeld de snavels van sommige soorten sterns beslist aan de korte kant. Gelukkig wordt bij veel soorten wel het zomer- en het winterkleed afgebeeld. Voor de herkenning van de vele trekvogels die vanuit Noord-Amerika de ABC-eilanden aandoen, is dat van groot belang.

De tekstpagina waarnaar bij de afbeelding verwezen wordt, noemt kenmerken van verenkleed die niet zijn afgebeeld en ook soorten waarmee de genoemde soort verwisseld kan worden. Bij veel soorten is ook iets over de geluiden te vinden. Belangrijk voor de toerist die ook vogels wil zien is de paragraaf 'Status'. Hierin wordt uitvoerig ingegaan op de verspreiding, de talrijkheid en de tijd van het jaar waarin de soort gezien kan worden.

Elk soortbespreking begint na de Engelstalige en de wetenschappelijke naam met de naam in het Papiamentu en het Nederlands. Dat laatste gaat niet altijd goed. Zo heet de Spotted Sandpiper bij ons Amerikaanse Oeverloper en geen Oeverloper. De Black-necked Stilt heet bij ons Mexicaanse Steltkluut en geen Steltkluut. Bij een aantal soorten zijn dergelijke verschillen terug te voeren op het feit dat in Amerika bijvoorbeeld de Green-winged Teal twee ondersoorten kent (Wintertaling en Amerikaanse Wintertaling), maar dat in de Europese vogelgidsen deze ondersoorten als aparte soorten worden beschouwd.

